

Utrata praw emerytalnych po skazaniu za korupcję

Po skandalu Watergate przystąpiono do wielu inicjatyw mających powstrzymać osoby zatrudnione w sektorze publicznym od nieetycznych działań. Jednym z rozwiązań stało się pozbawienie pensji lub prawa do emerytury państwowej w sytuacji skazania za przestępstwo karne¹.

Na długo przed aferą, która diametralnie zmieniła amerykańskie ustawodawstwo, bo w 1954 roku, uchwalono Ustawę Hissa, pozbawiającą pracowników federalnych (cywilnych i wojskowych) uposażenia emerytalnego za przestępstwa popełnione w związku ze sprawowaniem funkcji w administracji rządowej².

Pojawiło się wiele kontrowersji wokół stosowania ustawy. Sądy nakładały kary minimalne lub zawieszały je na okres próby. Pomimo tego, nawet po kilkudziesięciu latach służby, urzędnik i jego rodzina tracił prawo do dożywotniej renty. Dochodziło też do sytuacji, w której pracownika na nowo zatrudniał urząd, który go za dane przewinienie zwolnił³.

Dziś zwolennicy pozbawiania prawa do emerytury argumentują, że osoba, która złamała zaufanie publiczne poprzez dopuszczenie się korupcji, nie powinna być nagradzana otrzymywaniem do końca życia pensji ze środków państwowych. Z kolei przeciwnicy tak ostrych środków podnoszą, że przepadek pensji pracownika w sektorze publicznym stawia go w dużo gorszej sytuacji, niż osobę zatrudnioną w sektorze prywatnym, którą chroni ustawa o zabezpieczeniu emerytalnym (Employee Retirement Income Security Act - ERISA), zabraniająca pozbawiania pracowników uposażenia.

Pomimo tych kontrowersji, rok 2012 obfitował pod względem uchwalania prawa pozbawiającego skorumpowanych urzędników prawa do emerytury i innych przywilejów. Właściwe przepisy uchwalano na poziomie stanowym, jak i federalnym. Można spotkać się nawet z opinią o istnieniu ruchu na rzecz pozbawienia uposażenia (pension forfeiture movement), jako elementu strategii antykorupcyjnej państwa.

W poszczególnych stanach, w których stosuje się sankcje w postaci pozbawienia emerytury, mimo

wielu podobieństw, zauważa się różnice. Odnoszą się one do:

- organu nakładającego sankcje;
- kręgu osób objętych przepisami;
- katalogu przestępstw, za które grozi kara;
- zakresu sankcji przewidzianych za te przestępstwa;
- obligatoryjności lub fakultatywności nakładania sankcji.

Według portalu governing.com, 25 z 50 stanów (bez okręgu stołecznego Kolumbia) posiada ustawodawstwo pozwalające na przepadek państwowej pensji i prawa do emerytury za czyny korupcyjne. Niemal wszystkie stany Wschodniego Wybrzeża poza Karoliną Południową oraz malutkim New Hampshire i Vermont, wprowadziły takie rozwiązania. W ostatnim roku do tej grupy dołączyły stany Maine i Alabama. Oba stany zrobiły to pod wpływem afer korupcyjnych.

W Alabamie odnośne ustawodawstwo powstało w wyniku skandalu z 2008 roku z udziałem kanclerza uniwersytetu stanowego Roya Johnsona, który przyznał się do 15 zarzutów korupcyjnych i został skazany na 78 miesięcy więzienia. Pomimo wyroku nadal pobierał pensję w wysokości 132 tysięcy dolarów rocznie, czym wywołał powszechne oburzenie.

Skandal z pierwszych stron gazet zmusił także ustawodawców z Maine do przyjęcia tzw. Ustawy Violette (od nazwiska dyrektora Maine Turnpike⁴ - Paula Violette). Szef płatnych autostrad stanowych przyznał się do sprzeniewierzenia z publicznej kasy ponad 200 tysięcy dolarów. Miał tego dokonać w latach 2003-2010. W tym wypadku wobec sprawcy nie zastosowano nowego prawa, jednak zgodził się on zapłacić odszkodowanie proporcjonalne do otrzymywanej pensji.

Surowe prawo w tej materii obowiązuje na Florydzie, gdzie przepadek uposażenia przewidziano za czyny zakwalifikowane jako nadużycie zaufania publicznego. Dotyczą one popełnienia, pomocy lub podżegania do popełnienia przestępstwa sprzeniewierzenia, kradzieży, korupcji, nieuprawnionego otrzymania przywilejów. W Oklahomie karze tej podlega każdy urzędnik, za każde przestępstwo dokonane w czasie pracy w służbie publicznej. Z kolei w Zachodniej Wirginii przepadek uposażenia może nastąpić, jeśli zachowanie urzędnika uzna się za nielicujące z powagą urzędu.

Za przestępstwo popełnione w związku z wykonywaniem obowiązków publicznych pensja może zostać odebrana w takich stanach jak: Alabama, Alaska, Arizona, California, Connecticut, Georgia, Illinois, Kentucky, Maine, Massachusetts, Rhode Island, Tennessee (dotyczy to przestępstwa popełnionego w jakimkolwiek stanie lub skazania przez sąd federalny) i Wirginii.

Nieco odmienne rozwiązania funkcjonują w Missouri, gdzie utrata pensji obejmuje senatorów stanowych lub urzędników obejmujących posadę w wyniku wyborów, którzy zostali skazani za przestępstwo związane z wykonywaniem oficjalnych obowiązków.

Z kolei legislatorzy z Meryland mogą być pozbawieni wynagrodzenia za przestępstwo popełnione w trakcie sprawowania urzędu lub za wykroczenie związane z pełnieniem oficjalnych obowiązków.

Również w Michigan pensja może być wstrzymana na skutek skazania urzędnika za przestępstwo związane ze sprawowaniem oficjalnych obowiązków. Dodatkowo, jego pensja może zostać zajęta na poczet pokrycia kosztów osadzenia w zakładzie karnym.

W stanie Nowy Jork przepisy o przypadku uposażenia obejmują tylko niektórych urzędników i pracowników stanowych. W Ohio i New Jersey dotyczą one z kolei niektórych przestępstw związanych ze służbą publiczną. Podobnie jak w Karolinie Północnej, gdzie utrata pensji grozi za określone przestępstwa, w tym m.in. korupcję i wpływanie na wynik wyborów.

Rygorystycznie ujęto ten problem w ustawodawstwie Południowej Dakoty, w której pensja musi zostać odebrana, jeśli funkcjonariusz publiczny dopuści się jakiegokolwiek przestępstwa sprzeniewierzenia środków lub mienia.

Odebranie pensji za złamanie zaufania funkcjonuje także w Pensylwanii. Rozwiązanie to wprowadzono ustawą o przypadku pensji pracownika publicznego (The Public Employee Pension Forfeiture Act 1978-140 - Act 140). Podlegają jej wszystkie osoby ujęte w państwowym systemie emerytalnym - SERS (State Employees' Retirement System) za czyny popełnione w związku z wykonywaniem zawodu. Dodatkowo, konstytucja stanowa oraz kodeks sądowy zawierają przepisy dotyczące utraty praw emerytalnych przez członków judykatury.

Zgodnie z wymienioną ustawą, wszystkie świadczenia i korzyści na rzecz członka PSERS (Pennsylvania State Employees' Retirement System) przepadają, jeśli zostanie on skazany lub przyzna się do jednego z przestępstw wymienionych w ustawie i jeśli przestępstwo jest popełnione w trakcie wykonywania przez niego obowiązków funkcjonariusza publicznego. Do katalogu przestępstw zalicza się niewypełnienie obowiązku uczciwej, bezinteresownej służby ([honest service](#)), a także przestępstwa karne związane z łapownictwem oraz manipulowaniem czynnościami służbowymi, czy spekulacjami dotyczącymi udostępniania informacji służbowych.

Jedynym przywilejem, który pozostaje po odebraniu praw, pozostaje kwota równa wpłaconym składkom, do których jednak nie dolicza się oprocentowania. Niemniej i one mogą ulec przepadkowi na poczet zasądzonych kar i odszkodowań związanych z wyrokiem karnym.

Na poziomie federalnym, po serii skandali na Wall Street, które przyczyniły się do kryzysu ekonomicznego, w kwietniu 2012 roku prezydent Barack Obama podpisał ustawę znaną pod akronimem STOCK Act, (Stop Trading on Congressional Knowledge Act) - [PODLINKOWAĆ](#). Zabrania ona ujawniania niepublicznych informacji mających wpływ na rynek ekonomiczny, uzyskanych w wyniku kontaktów z Kapitołem. STOCK Act dodaje katalog przestępstw federalnych, za które grozi przepadek uposażenia i rozszerza tę sankcję za nadużycia popełnione podczas piastowania nie tylko funkcji kongresmena, ale też innej wybieralnej funkcji publicznej we władzach lokalnych, stanowych i rządzie federalnym.

Konkluzja wynikająca z prawa o przepadku pensji jest taki: Don't do the crime, if you can't do the time - Jeśli nie jesteś w stanie udźwignąć grożącej ci kary, nie popełniaj przestępstwa.

Czytaj więcej:

[Pension forfeiture: a problematic sanction for public corruption](#)

[The Morality of Pension Forfeiture](#)

¹Na stronie governing.com zestawiono stany, które wprowadziły przepisy o przepadku pensji, wraz z ogólną charakterystyką czynów, za które ona grozi:
<http://www.governing.com/gov-data/other/state-pension-forfeiture-laws.htm>.

² W 1954 roku tylko 9 stanów posiadało instrumenty prawne pozwalające na pozbawienie pensji urzędniczej.

³ Z tego powodu, wprowadzona w 1961 roku poprawka do ustawy przewidywała karę utraty uposażenia za przestępstwa związane z bezpieczeństwem państwa. Przywrócono też, z mocą wsteczną, świadczenia utracone przez pracowników za inne przestępstwa.

⁴ Turnpike – płatna autostrada.

Źródła:

<http://www.portal.state.pa.us/portal/server.pt?open=514&objID=593234&mode=2>

<http://www.thefreelibrary.com/Pension+forfeiture%3A+a+problematic+sanction+for+public+corruption.-a020361538>

<http://www.statebudgetsolutions.org/blog/detail/the-morality-of-pension-forfeiture>

<http://www.clearwatergazette.com/20100211/walker.html>

<http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/CHRG-109hhr26073/html/CHRG-109hhr26073.htm>